

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

10 Vtrùm episcopi vel eoru[m] Officiales poßint aliquid exigere pro litteris
Ordinis suscepti, vel dimissoriis, vel sigillo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

rint cum aliquibus dispensandum esse id causa cognita, ac summa maturitate atque gratis a quibuscumque, ad quos dispensatio pertinet, erit prestandum; aliterque facta dispensatio subreptitia censetur.

Aduerte tamen, posse Episcopum imponere onus largiendi eleemosynam pauperibus vel Monasterio: tantum enim prohibet Concilium, ne ipse inde commodum temporale capter.

58 *Quarto, Summus Pontifex potest à simonia excusari, etiam si causâ dispensationis aliquid accipiat, modò illud non in pretium dispensationis; sed veluti in quamdam mulctam, per quam alter compenset recessum à communi lege, exigat. Probat, quia cupienti sibi concedi exemptionem à lege, licitum est imponere aliquod onus, quo compenset hanc deformitatem; v. g. vt soluat aliquam pecuniam ad piam causam, vt iuuenet, vt peregrinationem suscipiat: quod etiam Episcopi facere possunt. decet enim hanc exorbitantiam aliquo modo compenari & fari, & huiusmodi oneribus homines, veluti repagulis, intra leges communes cohereri. potest autem Pontifex hanc pecuniam suis necessitatibus applicare; quia nemini est debita, nisi cui ipse eam attribuerit. Idem possent Episcopi, nisi ipsis iure positio esset prohibita. Vnde si alicubi esset contraria consuetudo iam legitime præscripta, vel Pontifice sciente & non contradicente per aliquot annos recepta, non esset damnandum simonia.*

58
Pontifex
potest.

Exemptio
à lege com-
muni alio
opere com-
pensanda.

59 *Dices. Pontifex decreta Concilij confirmavit: ergo tenetur illorum vj directiua.*

60 *Resp. Hinc tantum sequitur, Pontificem non posse quidquam pro suis vjibus exigere; nisi sub sit iusta causa, alioquin peccabit, saltem venialiter, non conformans se in hoc decreto alijs Prælati.*

61 *Notandum est, fideles obtinentes huiusmodi dispensationes, & aliquam pecuniæ summam Prælati exigentibus persoluentes, excusari à simonia, partim ratione ignorantie inculpatæ, partim quia dant in sustentationem Prælatorum & officialium; vel saltem in quamdam redemptionem vexationis, (præsertim si exigatur dispensatione iam obtenta) nullo modo volentes emere ipsam dispensationem. Hoc modo excusari possunt ante Concilium Tridentinum, qui soluebant aliquid Episcopo titulari in collatione Ordinum, qui abusus iam in plerisque locis est sublatus. quamuis & ipsi Episcopi propter consuetudinem excusari poterint. Etti enim sit abusus, eò quod speciem mali habeat, tamen non est absolute malum, seposito iure positio.*

Fideles
possunt ex-
cusari.

Petes, Vtrum committant simoniam, si aliquid exegerint pro ferenda excommunicatione vel alia censura. Ratio dubitandi est, quia hic non aliquid spiritale conferunt, sed auferunt; ac proinde non videtur hic esse locus simoniae. Respondeo, Committere simoniam; quia excommunicare est vsus potestatis spiritualis, non minus quam ab excommunicatione absolueri. Vnde Prælati, si intuitu istius vsus exhibiti in gratiam alterius, qui v. g. suum debitorem vel aduersarium, à quo iniuriam patitur, hac pœna compelli petit, aliquid exigat, simoniam iuris diuini committit. Cum enim hic nullus labor vel modicus subeundus sit, ratione cuius videatur aliquid ad sustentationem posse exigere, solum superest illa actio spiritualis, quæ vendibilis non est. Nec refert quòd

commodum per illam proueniens ei in cuius gratiam fit, sit temporale, nimirum quòd alter cogatur soluere, vel abstinere ab iniuria. quia sufficit illam actionem ex parte sui principij vnde procedit, atque ad eò in seipsa spiritalem esse; sic enim efficitur inuendibilis, etiam vt alteri utilis: sicut vsus gratiæ sanitarum, qui alteri maximum commodum temporale adfert, inuendibilis est, nec quidquam pro eo exigere potest. sicut enim hoc commodum temporale non præstatur nisi per actionem spiritalem; ita neque venditur, aut exigitur pro eo pecunia, nisi vt in illa actione tamquam in causa continetur.

Aduerte tamen, si ex vsu potestatis spiritualis graue incommodum proueniret vrenti, v. g. odia, calumnia, pericula vitæ, famæ, fortunarum, &c. seposito iure positio, non fore simoniam, si aliquid eo intuitu exigatur. Tunc enim nihil exigitur pro vsu potestatis spiritualis, sed pro incommodo, quod ipse patitur & subit, vtendo illa potestate. Atqui honor rebus spiritualibus debitus non postulat, vt dum quis in commodum alterius illis vtitur, non se curet seruari indemnem. Simili modo sacerdos periculo grauis incommodi se exponens faciendo Sacrum, possit illud æstimare abique vlla rei factæ iniuria.

DUBITATIO X.

Vtrum Episcopi vel eorum officiales possint aliquid exigere pro litteris Ordinis suscepti, vel dimissorijs, vel sigillo.

Respondeo & Dico Primò, Nec Episcopos, nec eorum ministros (exceptis Notarijs) quidquam posse pro his, etiam sponte oblatum, accipere: si contra fecerint, contrahent simoniam, saltem iuris humani.

Prior pars est expressè Conc. Trident. sess. 21. c. 1. de reform. *Nihil, inquit, pro collatione quorumcumque Ordinum, etiam clericalis tonsuræ, nec pro litteris dimissorijs, aut testimonialibus, nec pro sigillo, nec alia quacumque de causa, etiam sponte oblatum, Episcopi & alij Ordinum collatores, aut eorum ministri quouis prætextu accipiant.* vnde patet, ne expensas quidem exigere posse, sicut in consecratione Ecclesiarum & visitatione.

61 *Altera verò, fore simoniam, colligitur ex eodem loco Concilij: quia prohibet hæc, eò quòd prauitatis simoniacæ faueant; & infligit pœnam excommunicationis ipso facto, olim iure statutam. Idem patet ex Concilio Bracar. II. c. 3. vbi dicitur, De ordinatione Clericorum Episcopi nulla munera accipiant, sed sicut scriptum est, Gratis accepistis, gratis date, &c. quia antiqua definitio Patrum ita de Ecclesiasticis ordinationibus statuit dicens: Anathema sit danti & accipienti. vide cap. 22. Placuit i. q. 1. Gregor. I. cap. 4. Sicut Episcopum. i. q. 2. Sicut Episcopum nõ decet manum, quam imponit, vendere; ita minister vel Notarius nõ debet in eius ordinatione vocem suam vel calamum venundare. ibidem tamen permittit sponte oblatum accipi: quod tamen Concilium Tridentin. prohibet, & merito; quia non censetur quid facile tunc sponte dari, maxime ante ordinationem: & facile persuaderet tibi cupiditas, sponte dari quòd coactè offertur. Non tamen erit simonia, si verè sponte detur, &*

60
Soli Notarij
possunt
pro litteris
aliquid
exigere.

61

Sponte oblatum.

vt

vt tale accipiatur; quia, cessat pactio & ratio de-
bita, quæ necessaria ad simoniam.

62
Notarij.

Excipiuntur à Concilio Tridentino Notarij; sed in ijs tantum locis vbi est consuetudo aliquid accipiendi, & nullum salarium pro exercendo officio est constitutum. hinc enim pro singulis dimissorijs & testimonialibus litteris possunt accipere decimam partem aurei, non amplius, id est, sex asses; dummodò Episcopo nullum inde emolumentum obueniat. Quod si eis salarium sit constitutum, simoniam committent aliquid accipiendo. Similiter si amplius acceperint. Nec potest eis suffragari contraria taxa, aut consuetudo, etiam inmemorabilis; quam Concilium dicit esse corruptelam, prauitati simoniacæ fauentem: addens, *Qui secus fecerint, tam dantes, quam accipientes, ultra diuinam vindictam, penas à Iure iniunctas ipso facto incurramt.* Hæc pœna est excommunicatio, vt patet ex 2. Concilio Braçarenfi cap. 1. Quod de dantibus dicitur, intellige de ijs qui sponte dant; secus qui coactè, iam obtento ordine.

Dantes qui excusandi.

Aduerte tamen, his non obstantibus, multis locis amplius exigi: vbi sanè dantes omnino excusandi sunt; non enim est mens Concilij, vt litteris illis careant, forè etiam accipientes excusari possunt consuetudine; quæ est corruptela videatur ob speciem mali, tamen per se mala non est, quamuis meritò per Episcopos vt corruptela tolli deberet.

63
Prælati tenentur dare stipendia suis ministris.

Dico Secundò, Prælati, qui habent redditus sufficientes, tenentur lege Iustitiæ suis officialibus iusta stipendia assignare, ne cogantur pro hisce ministerijs à subditis aliquid exigere. Ita docet Sotus l. 9. quæst. 6. art. 1. Probatur, quia Prælati non sunt assignati tanti prouentus tot millium aureorum, vt ipsi soli inde viuant; sed vt etiam ministros suos, qui ad pastoralia munia ipsis sunt necessarij, sustentent. Porro ministri, quibus salarium debitum est assignatum, peccant, etiam contra iustitiam, aliquid amplius exigendo. Verùm in his omnibus magnam vim habet consuetudo præscripta.

DVBITATIO XI.

Vtrum pro omissione actus spiritualis aliquid dare vel exigere sit simonia.

64
Dare pro omissione, non est simonia.

Respondeo & Dico Primò, Non esse id propriè simoniam. Huius sententiæ dicitur fuisse Melchior Canus & Franciscus Victoria. ratio est, quia nuda omisso actus spiritualis, non est quid sacrum & supernaturale: ergo dum pro eo aliquid exigitur, non exigitur pro re sacra; vt si aliquid accipias vt omittas Sacrum, vt non ordines, non confirmes, non absoluas, non baptizes, non excommunices, non suspendas, non subicias interdico. Imò interdum potest quis pecuniâ induci vt hæc omitat, v. g. ne eligat eum, quem scio ineptum, vel hæreticum; ne absoluat impœnitentem, ne celebret dum est in statu peccati. quod si fiat vt alteri noceatur, erit quidem graue peccatum, non tamen propriè simonia.

Nec obstat cap. Nemo presbyterorum, l. 4. de simonia; vbi dicitur, *simoniacum esse pretio vel favore celare peccatorem, vel reconciliare non penitentem,*

vel digne penitentem à reconciliatione remouere. quia nomen *simonia* ibi accipitur generatim & large, quo modo collatio beneficij facta carnali affectu vel precibus interdum simoniaca dicitur; vt patet cap. 1. 14. Ordinationes, l. quæst. 1. Eodem modo collatio facta timore, vocatur simoniaca à D. Thoma in 4. vt notauit Victoria n. 25. certum enim est, fauore celare peccatorem, seu non deferre, non esse propriè simoniam: imò neque si pretio fiat, quia deferre vel non deferre, non sunt actus spirituales, sed ciuiles. per accidens autem est quod referantur ad correptionem fratris, vel punitionem; modò non ideò plures æstimentur, vt patet ex dub. 8.

Dices, Quædam omissiones sunt vsus potestatis spiritualis, vt patet cum quis penitentem & confessum non vult absolvere. ergo erit simonia si aliquid pro ea detur, vel exigatur. Respondeo, Numquam pura omisso, de qua nos loquimur, est vsus potestatis spiritualis. Vnde diximus *nudam omissionem actus spiritualis non esse quid sacrum.* Vt omisso censeatur vsus spiritualis auctoritatis, requiritur vt quis ex auctoritate aliquem repellat, vel saltem vt illi omissioni actus spiritualis censeatur coniunctus, v. g. Si quis audita confessione alicuius illum repellat tamquam indignum, & sic deneger absolutionem, est actus spiritualis, & sic erit simonia Iuris diuini pro tali omissione in fauorem alterius facta aliquid accipere. quo modo, facile intelligi potest dicitur cap. Presbyterorum: & sic *simonia* quo ad hunc calum poterit ibi propriè accipi. Non tamen erit vera simonia, si Sacerdos non repellat, nec iudicet indignum, sed dissimulante se subducatur, vel alio actu omitat absolutionem: sic enim non vteretur sua auctoritate. Similiter si Prælati qui excommunicauit, penitentem repellat, tamquam indignum, nolendo absolvere, vel etiam monia sine causa nectat, erit simonia. Nam huic omissioni coniuncta est continuatio effectus prioris sententiæ; & ita omittingendo, assidue & voluntariè censeatur suæ auctoritatis sententiæ excommunicatum lædere. Sicut Prætor aliquem vincitum tenens, postquam venit tempus quo tenetur illum soluere, si omitat, postmodum eum lædit vsu publicæ potestatis. Itaque hoc ipso, quo datur aliquid pro tali omissione, datur pro continuatione læsionis, & consequenter pro continuato vsu illius potestatis.

Dico Secundò, Huic tamen contractui, quo aliquid datur vel exigitur pro omissione actus spiritualis, si fiat sine iusta causa, coniuncta est quædam turpitudine simoniæ affinis. ratio est, quia dum exigitur vel offertur pretium pro omissione actus spiritualis, tacitè insinuat actum illum esse vendibilem; si enim est æstimabile pretio ipsum non fieri, etiam æstimabile pretio videtur ipsum fieri. quare committitur irreuerentia in rem sacram per hunc contractum. Quia tamen contractus non fit de re ipsa sacra, non est propriè simonia: non enim est rei sacre venditio, sed est contractus, quo insinuat rem sacram esse vendibilem; quod in eius iniuriam cedit. Ex quibus patet, accedente præcepto Ecclesiæ quo veteretur acceptio vel oblatio pecuniæ pro huiusmodi omissionibus in reuerentiam sacrarum functionum, facile in huiusmodi fore simoniam Iuris humani.

65
Habet simonia imaginem.

R r

Dixi,